

Kommuner alene, men Private og Selstaber, vilde det være endnu mere praktisk vanskeligt, ja, saa godt som uoverkommeligt, at føre et virkeligt Tilsyn med disse Bestemmers Overholdelse. Jeg tror, jeg her er i det for mig meget sjældne Tilfælde, at kunne være enig med et æret Medlem af Landstinget (Mazén) i, at den eneste virksomme Maade, hvorpaa man kan komme bort fra de mange sørgelige og ubelige Forhold, som ganske vist vilde sig saavel ved Udførelsen af Statens Arbejder som ved Udførelsen af Kommunernes Arbejder, er, at Staten og Kommunerne saavidt muligt komme bort fra Entreprenørsystemet og selv tage Arbejdets Ledelse i sin Haand, men der stiller sig i Veien for dette mange praktiske Vanskeligheder, som vi dog maa haabe paa, at saavel Administrationen som Lovgivningen vil søge at faae bortryddet.

Den treaarige Rentefriheds Bortfalden have vi næret ikke ringe Betænknelighed ved. Vi havde ønsket at gjøre dette Laan saa billigt og rimeligt, at Kommuner og Selstaber skulde have saa faa Betænkneligheder som muligt ved at tage derimod, men naar den treaarige Rentefrihed bortfalder, bliver det en noget mere betænkkelig Sag for alle Parter at gaa ind paa saadanne Laan. Men det kan ikke nægtes, at det, allerede som Forslaget foreligger, naar vi tage Hensyn til den nugældende Rentefod — og de Forhaabninger, man kan nære om, at vi snart skulle komme til en Rentefod af 3½ pCt., betragter jeg dog som maaft noget usikre — ved en Rentefod af 3 pCt. er hdet en virkelig Begunstigelse, at dette, at Statskassen yder det, er et virkelig reelt Offer, som Staten bringer for den Sag. Dertil kommer, at der er ikke saa Grunde til at antage, at dette Forslag, hvis det bliver vedtaget, som det her foreligger, virkelig vil blive benyttet, og navnlig tror jeg, der er godt Haab om, at det vil blive benyttet af Kjøbenhavns Kommune.

Saa vidt har altsaa Udvalget ment at kunne følge Landstingets Affattelse af Forslaget; men der er nogle enkelte Punkter, hvor vi ikke have ment at kunne lade Forslaget passere i den Skikkelse, hvori vi have faaet det, og hvor vi derfor have stillet Ændringsforslag til det. For det Første har Udvalget ikke funnet billige, at Landstingets Forslag ligesom skjøb Kommunerne helt til Side. Vel veed jeg, at Landstingsforslagets Ordlyd ikke absolut udelukker Kommunerne, men jeg tror dog ikke, det er en Tilfældighed, at Forslaget af Landstinget er af-tattet saaledes, at det skyder dem ganske i

Baggrunden, at det slet ikke taler om dem, at det altsaa opstiller den Præsumtion, at Kommunerne egentlig slet ikke skulde have med den Sag at gjøre. Vi have ønsket at stille Sagen paa en helt modsat Maade. Vi have ment, at navnlig ved Anvendelsen af de tre Millioner til Omregulering af usunde og overbebyggede Bydele er Kommunen netop den rette til at tage Sagen paa sig. Det er ubetinget det Ænsteligste, at det var Kommunerne, som selv toge dette Arbejde i sin Haand. Jeg vil ogsaa henbise til en Udtalelse af den høitærede Minister, hvor han ytrede sin store Betænknelighed ved at yde Laan til private Selstaber, naar Kommunerne slet ikke skulde have Andet dermed at gjøre end blot approbere Planen, og at han ubetinget maatte ønske fra sit Standpunkt, at Kommunerne greb mere medvirkende ind i Sagen, for at det kunde anses for rimeligt, at Staten skulde støtte den. Vi have altsaa foreslaaet den Ændring, at vi baade med Hensyn til Ordningen af usunde Bydele og med Hensyn til Opførelse af Arbejderboliger sætte Kommunerne ind igjen, saa at altsaa i § 1 de første Linier efter vort Forslag ville komme til at lyde saaledes: „Finanzministeren er berettiget til, hvis Nedrivelse og Ombygning af overbebyggede og usunde Bydele i Kjøbenhavn eller Kjøbstæderne sættes i Værk af den paagældende Kommunalbestyrelse eller efter en af denne godkendt Plan osv“. Endvidere vil § 2 efter vort Forslag komme til at lyde saaledes: „Finanzministeren kan efter Udgangen af 1897 af Statskassens Midler tilstaa Laan til Beløb af 1 Million Kroner til Kommuner eller Foreninger, som i Kjøbenhavn eller dens Nærhed eller i Kjøbstæderne eller disses Nærhed opføre gode og sunde Arbejderboliger osv.“

Den anden Ændring, vi have foreslaaet, er Tilføielsen af en ny § 3, saalydende:

„De Foreninger eller Private, der optage Laan efter de i §§ 1 og 2 angivne Regler, maa underkaste sig Tilsyn af vedkommende Kommunalbestyrelse, som aarlig afgiver Beretning til Finanzministeren. Denne er berettiget til strax at opsiges Laanet til Udbetaling med ½ Mars Barsel, hvis han skjønner, at de i denne Lov nævnte Betingelser ikke opfyldes“.

Vi have ment, at naar Laanebemyndigelsen udstrækkes saa vidt, som her er Tilfældet, vil det være nødvendigt, at der føres en energisk Kontrol, og vi have da ikke ment at kunne blive staaende ved en lignende Regel, som er givet i Loven af 16de April